

CURS ACADÈMIC: 2004 – 2005
ENSENYAMENT: DRET

ASSIGNATURA: INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI

PROFESSOR/A: NÚRIA CAMPS MIRABET

CURS: SEGON (Matí)

CRÈDITS: 7,5

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

Els principals objectius d'aquesta assignatura es poden resumir fonamentalment en els següents:

Objectiu genèric: fer comprensible als/les alumnes els propòsits, els fins i la naturalesa dinàmica de la construcció europea, propiciant la seva reflexió oberta sobre el procés d'unificació europea.

Objectiu específic consistent en que els/les alumnes adquireixin uns coneixements bàsics respecte de:

- a) el sistema institucional comunitari (estructura, funció, composició, funcionament).
- b) el sistema jurídic tant des de la perspectiva dels mecanismes de creació de normes jurídiques com els mecanismes d'aplicació, dedicant una atenció especial al control jurisdiccional del Dret Comunitari
- c) els àmbits materials del Dret comunitari a través d'un estudi introductor de les llibertats fonamental i les polítiques comunitàries
- d) la dimensió exterior de les Comunitats Europees i de la Unió Europea, anàlisi que ha de contribuir a completar una visió global del procés d'integració europea i comprendre la seva transcendència en el món.

2. CONTINGUTS

Es desenvoluparà el Programa de l'assignatura a través de classes teòriques i classes pràctiques en el marc de les quals s'analitzarà tant la normativa comunitària com la Jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats.

3. PROGRAMA

BLOC TEMÀTIC I: ANTECEDENTS I CARACTERÍSTIQUES ESSENCIALS DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 1: La idea de la unitat europea en la Història. Antecedents de la concepció de la idea de Europa com entitat històrica, cultural o política. El període d'entreguerres: "Paneuropa" i el Projecte Briand.

Lliçó 2: El regionalisme europeu després la Segona Guerra Mundial. El context històric i les conseqüències de la Segona Guerra Mundial. El Congrés de l'Haia de 1948 i el Moviment Europeu. Les concepcions sobre la integració europea. El Consell d'Europa i l'afirmació dels valors democràtics.

Lliçó 3: La creació de les Comunitats Europees. El "Dret de la Integració": el pensament de *Jean Monnet* i la "Declaració *Schuman*". El Tractat de la Comunitat Europea del Carbó i d'Àcer (TCECA). El Tractat de la Comunitat Econòmica Europea (TCEE) i el Tractat de la Comunitat Europea de la Energia Atòmica (TCEEA).

Lliçó 4: L'evolució i el desenvolupament de les Comunitats Europees: de les Comunitats Europees a la Unió Europea. Les modificacions dels Tractats constitutius: a) ampliació dels membres: L'adhesió de nous Estats a la Unió Europea: condicions i procediment d'adhesió. La noció de cabal comunitari com a cohesió ideològica dels Estats membres; b) aprofundiment en els mitjans i objectius: L'Acta Única Europea. El Tractat de la Unió Europea. El Tractat d'Amsterdam i el Tractat de Niça. El procés en curs de reforma de la Unió europea: la Convenció Europea i el Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa.

Lliçó 5: La Unió Europea. Característiques generals. Principis fonamentals. La cooperació reforçada. Naturalesa jurídica: referència a la personalitat jurídica internacional de les Comunitats Europees i de la Unió Europea.

Lliçó 6: Les competències de les Comunitats Europees i de la Unió Europea: Naturalesa i característiques de les competències de les Comunitats Europees. Les relacions entre les competències comunitàries i les competències dels Estats membres. Principis que regeixen el seu exercici. Les competències de la Unió Europea.

BLOC TEMÀTIC II: EL SISTEMA INSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 7: El sistema institucional de la Unió Europea. Evolució i marc institucional únic. Classificació de les institucions i dels òrgans. El principi de l'equilibri institucional i la separació de poders.

Lliçó 8: Els Consells. El Consell Europeu. Orígens i evolució. Composició, organització, funcionament i funcions. Consideració sobre la seva naturalesa jurídica. El Consell de la Unió Europea: composició, organització interna, funcionament i competències.

Lliçó 9: La Comissió. Naturalesa i composició. Organització interna i funcionament. Competències. La responsabilitat de la Comissió.

Lliçó 10: El Parlament Europeu. Funcions: deliberació, legislació i control. Composició, organització i funcionament.

Lliçó 11: El Tribunal de Justícia (TJCE). Funcions. Composició i organització interna. Competències consultiva, contenciosa i prejudicial. Referència al procediment davant el TJCE. El Tribunal de Primera Instància: organització i competències. El Tribunal de Comptes. Funcions. Composició, organització i funcionament.

Lliçó 12: Altres Òrgans. El Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. El Banc Europeu d'Inversions. Els Òrgans de la Unió Econòmica i Monetària.

BLOC TEMÀTIC III: EL SISTEMA JURÍDIC DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 13: Les característiques del Sistema jurídic comunitari. L'autonomia normativa. El principi de primacia. El principi d'efecte directe.

Lliçó 14: El Dret originari. Característiques del Dret originari. Els Tractats Constitutius. Els Tractats i les Actes d'Adhesió. L'àmbit d'aplicació material, temporal i territorial dels Tractats constitutius. El procediment de revisió. La jerarquia del Dret originari.

Lliçó 15: El Dret derivat. Tipologia. Actes típics. Actes atípics..

Lliçó 16: El Dret complementari i els actes jurídics derivats dels àmbits de la cooperació de la Unió Europea. El Dret complementari: a) els convenis celebrats entre els Estats membres en els àmbits de l'article 293 del TCE b) Les decisions dels representants dels governs dels Estats membres reunits en el si del Consell. Els actes jurídics de la PESC. Els actes de la CPJP.

Lliçó 17: Els principis generals del Dret. Concepte i funcions en el sistema jurídic comunitari. Tipologia. El recurs als principis generals en l'àmbit dels Drets Humans i de les Llibertats fonamentals.

Lliçó 18: El procés d'adopció de normes de Dret derivat. Les relacions entre les Institucions comunitàries en el procés normatiu: el procediment de consulta, el procediment de concertació, el procediment de cooperació, el procediment de codecisió i el procediment de dictamen conforme.

BLOC TEMÀTIC IV: EL CONTROL DE LA APLICACIÓ DEL DRET COMUNITARI.

Lliçó 19: El control jurisdiccional del Dret Comunitari pel TJCE. Característiques del sistema de recursos. El recurs d'anul·lació. El recurs per omissió. Referència al recurs per responsabilitat extracontractual. El recurs per incompliment.

Lliçó 20: L'aplicació del Dret Comunitari pels jutges nacionals: la qüestió prejudicial. El procediment. Els efectes de la decisió prejudicial. Especificitats en el marc de l'espai de llibertat, seguretat i justícia.

BLOC TEMÀTIC V: ELS ÀMBITS MATERIALS DEL DRET COMUNITARI EUROPEU.

Lliçó 21: Les llibertats comunitàries. Els principis i els mètodes per a la realització de les llibertats comunitàries. La lliure circulació de mercaderies. La lliure circulació de persones. La lliure circulació de treballadors. El Dret d'establiment i la lliure prestació de serveis. De la lliure circulació de capitals a la Unió Econòmica i Monetària.

Lliçó 22: Les polítiques comunitàries: aspectes generals. Tipologia: polítiques comunes, coordinades i àmbits d'actuació complementaris. Fonament jurídic: Tractats Constitutius i el recurs a les competències implícites i subsidiàries.

Lliçó 23: L'Espai Europeu de Llibertat, Seguretat i Justícia. Antecedents i evolució. La regulació en el marc de la Cooperació Policial i Judicial en matèria Penal. Els Acords de Schengen.

BLOC TEMÀTIC VI: LA DIMENSIÓ EXTERIOR DE LES COMUNITATS EUROPEES I DE LA UNIÓ EUROPEA.

Lliçó 24: Les relacions exteriors de les Comunitats Europees. Característiques. Principals manifestacions: el Dret de legació actiu i passiu; la relació amb altres subjectes de Dret internacional la celebració d'acords internacionals. Les relacions exteriors en matèria comercial: el contingut i els instruments de la política comercial comuna. La participació de les Comunitats en l'Organització Mundial del Comerç.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Manual de l'assignatura i Recull normatiu actualitzat que inclogui els textos dels Tractats constitutius i les seves posteriors modificacions.

5. BIBLIOGRAFIA

A) Obres generals:

- ABELLÁN HONRUBIA, V; VILÀ COSTA, B. (direc.); OLESTI RAYO, A. (coord.): *Lecciones de Derecho comunitario europeo*, ed. Ariel, Barcelona, 1998, reimpressió 2003.
- ABELLÁN HONRUBIA, V; VILÀ COSTA, B; PIÑOL RULL, J.LI.(dirección); CAMPINS ERITJA, M. (coordinación): *Prácticas de Derecho Comunitario Europeo*, tecnos, 2003.
- ISAAC, G., M: *Manual de Derecho comunitario general*, ed. Ariel, Barcelona 2000.
- HUESA VINAIXA, R (coordinadora): *Instituciones de derecho comunitario*, ed. Tirant lo Blanch, 2000.
- MANGAS MARTÍN, A., LIÑÁN NOGUERAS, D.J: *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, ed. Tecnos, 2003.

B) Textos:

- *Tratado de la Unión Europea. Tratados constitutivos de las Comunidades y otros actos básicos de Derecho comunitario*, (edición preparada por MANGAS MARTÍN, A.,) ed. Tecnos, Madrid, 2003.
- Els textos dels Tractats constitutius i les seves posteriors revisions es poden consultar també a la pàgina web de la Unió Europea, <http://www.europa.eu.int>

C) Revistes especialitzades:

a) En suport paper:

- Revista de Derecho Comunitario Europeo.
- Unión Europea-Aranzadi.
- Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne.
- Revue du droit de l'Union Européenne.
- Common Market Law Review.
- Annuaire européen- European yearbook.
- Revue Trimestrelle de Droit Européen.
- Cahiers de Droit Européen.
- Rivista italiana di diritto pubblico comunitario.
- Noticias de la Unión Europea.

b) Electròniques <http://www.bib.udl.es>

- Butlletí de Notícies de la Unió Europea.
- Boletín de la Unión Europea.
- Boletín mensual del Banco Central Europeo.
- Europa a debate: Revista Trimestral del Parlamento Europeo.
- Bulletin Electronique de Documentation Européenne.
- Correo de la Unión Europea.
- European Public Law.

6. AVALUACIÓ

L'avaluació consistirà en un examen final que tindrà dues parts: una part teòrica i una part pràctica. La part teòrica és comuna per a tots els alumnes. En canvi, la part pràctica és possible superar-la seguint un sistema d'avaluació continuada consistent en l'assistència, la participació i la resolució satisfactòria dels casos pràctics proposats al llarg del curs. Els alumnes que no s'acullin o no superin aquest sistema d'avaluació continuada hauran de realitzar obligatòriament la part pràctica de l'examen final.

La qualificació final es basarà fonamentalment en el resultat de l'examen final, podrà ser complementada per la valoració d'aquelles activitats voluntàries proposades que el alumne hagi realitzat al llarg del curs.